

Honderd jaar natuurbeleving in Thijsses's Hof

Arjan Overbeek, voorzitter van de Stichting Thijsses's Hof.

Honderd jaar geleden kreeg natuuronderzoeker en bioloogeleraar Jac. P. Thijsses een bijzonder cadeau voor zijn zestigste verjaardag. Een stuk land van twee hectare dat hij mocht inrichten als heemtuin in het Bloemendaalse Bos.

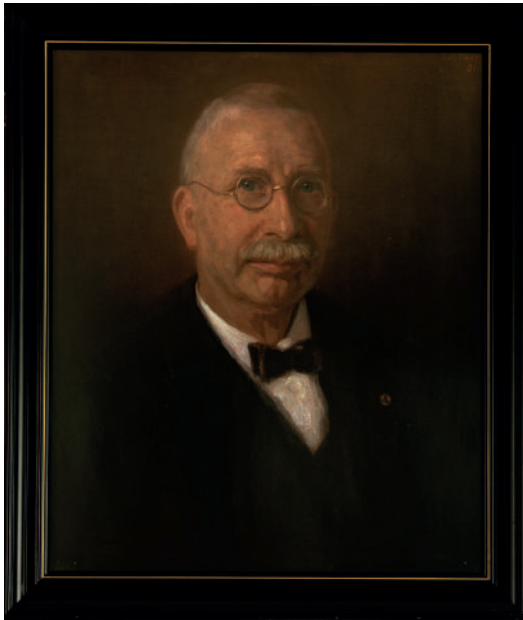
"Hij wist het van tevoren, het was precies wat hij wilde", zegt Arjan Overbeek, voorzitter van de Stichting Thijsses's Hof. "Maar hij zal, kijkend naar het toen nog braakliggende landje, ook wel hebben gedacht: hoe gaan we dit organiseren?"

"Het is leuk om honderd jaar terug te kijken." Arjan laat een foto zien, afgedrukt in het tijdschrift dat speciaal voor het eeuwfeest is verschenen. Daar staat Jac., omringd door familie, vrienden, bekenden, de burgemeester van Bloemendaal, allemaal chique gekleed, schuilend onder ouderwetse zwarte paraplu's, want het regende. Niemand trekt zich iets aan van het slechte weer; het is een feestelijke dag in 1925. Thijsses krijgt zijn tuin.

Jac.P. Thijssse geeft een rondleiding.

Jac.P. Thijssse.

Jac.P. Thijssse in zijn hof.

JACOBUS PIETER

"Hij werd geboren als Jacobus Pieter Thijssse. De naam Jac. P. Thijssse gebruikt hij als schrijver en tekenaar van natuurboeken, waaronder de bekende Verkade-albums begin vorige eeuw. In eerste instantie wilde Thijssse niet zelf de naamgever zijn van de heemtuin. Hij voelde meer voor de naam van Frederik Willem van Eeden, een bekend amateur-plantkundige. Maar dan werd het de 'Hof van Eeden' dat zou de verwarring met de Bijbelse Hof van Eden te groot maken. Nee, burgemeester Bas Backer zei het al bij de opening: het moest

Thijssse's Hof worden. Het was immers zijn cadeau. Volgens de oprichtingsakte heette de stichting die de tuin zou gaan beheren 'Planten en Vogeltuin in het Bloemendaalsche Bosch.' Pas bij de statutenaanpassing in 1959 werd de naam officieel Thijssse's Hof."

Gelukkig gaf Jac. zelf zijn verzet al snel op. De naam Thijssse's Hof was goed, hij was enorm trots op zijn tuin. Hij was de eerste voorzitter van de stichting en zelf gaf hij ook graag rondleidingen in zijn heemtuin, die al snel groeide en bloeide zoals hij het voor

ogen had. Jac. woonde dichtbij (in wat nu de Dr. Jac. P. Thijsselaan heet) en was bijna dagelijks in zijn heemtuin te vinden. Als hij bij het hek stond, nam hij graag belangstellenden mee naar binnen om ze al het moois wat er groeide en bloeide te laten zien."

EEN BRAAKLIGGENDE AARDAPPELVELDJE

Dat het braakliggende aardappelveldje, wat het honderd jaar geleden nog was, veranderde in een mooi vormgegeven landschapstuin met grote vijver als

Beeld naar Erik of het kleine insectenboek.

‘duinmeer’ in het midden, is te danken aan Leonard Springer, die het ontwerp voor zijn rekening nam. “Die vijver is heel belangrijk. Het afgegraven zand werd gebruikt om heuvels te maken, zodat we ook daar bepaalde soorten begroeiingen uit het duingebied kunnen laten zien. Het water trekt vele vogels aan. Er is een demonstratiestrook gemaakt, waar we alle duinbeplanting laten groeien die in de duinen thuishoort, ook als het niet spontaan gebeurt. Zou je de natuur z’n gang laten gaan, dan groeit het dicht en wordt het bos. Dat is in die honderd jaar een paar keer bijna gebeurd. Af en toe moeten we een boom weghalen, om bodemplanten licht te geven. Er is hier altijd veel werk te doen. In ons bestuur zitten twee ecologen. Daarnaast is er een hovenier en zijn er tussen de zestig en zeventig vrijwilligers die heel veel verschillend werk verrichten. Je hoeft niet altijd verstand te hebben van natuur om hier als vrijwilliger te werken. Ook de website moet worden beheerd, om maar een voorbeeld te noemen. Zelf ben ik natuurlijk ook zo iemand. Ik ben geen bioloog of ecooloog, ik heb rechten gestudeerd. Mijn bijdrage komt uit de bestuurlijke hoek. Toen ze mij vroegen om voorzitter te worden, aarzelde ik even.

Maar ik werd meteen gerustgesteld: “De namen van al die plantjes leer je tóch niet.” Ik ben een natuurliefhebber, geen kenner. Thijsses’s Hof is prachtig, ik ben hier graag.”

VAN PANNENKOEK NAAR WIJN

Wie vanuit Haarlem naar Thijsses’s Hof gaat, kan er snel aan voorbij rijden. De ingang, met een mooi ijzeren hek in Art-Nouveau stijl, ligt iets naar achteren. Een markant herkenningspunt langs de weg is het voormalig ‘pannenkoekenhuisje’, nu wijnbar Cour des Vins. Het is een bijzonder koepelvormig wit gebouwtje met een terras waarvan het dak wordt gesteund door pilaren. “Ja, dat zijn onze burens. Tot 2012 was het een gebouw dat onze hovenier gebruikte. Wij hadden meer ruimte nodig; een klaslokaal om natuureducatie te realiseren, een ruimte voor de vrijwilligers. Dat paste niet in dat kleine monument. Wij hebben nu een passend gebouw en het monumentale huisje kreeg een horecabestemming. Het is inmiddels aangekocht door de Vereniging Hendrick de Keijser, die het verhuurt aan Cour des Vins. Hun achterdeurtje komt nog steeds rechtstreeks uit in onze tuin.

Daar ligt ook de kruidentuin, waaruit ze iets mogen plukken als ze het nodig hebben. Het zijn prettige burens.”

Achter het toegangshek van Thijsses’s Hof is een informatiebord met daarbij een tafel met verschillende plantjes die te koop staan. Waarom is dat? “Een kleine inkomstenbron, ze kosten maar een paar euro. Biologisch dan hier kun je ze niet krijgen. Mensen hebben in Thijsses’s Hof vaak planten gezien die ze thuis ook in hun tuin willen, die kunnen ze hier dus kopen. We hopen ook dat mensen die zelf in de duinen wonen een duintuin gaan aanleggen. Samen met het IVN en het Nationaal Park Zuid-Kennemerland hebben we daarvoor een project gestart. Je leest er alles over op www.jouwduintuin.nl.”

BEELDEN

Midden in z’n Hof, uitkijkend op de vijver, staat een levensecht beeld van Jac. P. Thijsses, gemaakt door Jolanda Prinsen in 1995. “Een fantastisch beeld, je ziet hem precies zoals hij was, met snor, hoed en ronde bril. De pose is kenmerkend. Wat niet zo gauw opvalt, is dat hij een gaatje in zijn hand heeft waar een kleine bloem in past. Dat heeft Jolanda met opzet zo gemaakt. Een ander

Pannenkoekenhuisje in de jaren 30 van de vorige eeuw.

Pannenkoekenhuisje anno 2025.

beeld is *Erik met vlinder* naar het boek *Erik of het klein insectenboek* van Godfried Bomans. Dat beeld is gemaakt door Mari Andriessen. Het is een kwetsbaar beeld dat hier precies op z’n plaats staat. Het bleek dat Bomans zelf ook vaak in Thijsses’s Hof kwam om te mijmeren en te filosoferen.”

BELEVING

“Ik snap Bomans helemaal”, zegt Arjen Overbeek. “Het is de beleving. Je kunt hier zitten en genieten van rust en stilte, een rondje lopen door de tuin en kijken naar kleuren van de natuur, met per seizoen wisselende uitzichten, bomen, planten, vogels. Ik ben me bewust van alle dingen die zich hier tot elkaar verhouden. Dat maakt het interessant. Stikstof bijvoorbeeld, is voor velen iets ongrijpbaars, iets waar je over leest in de krant. Maar wat het precies doet? Dat kunnen ze hier precies laten zien, ook aan kinderen. Ons ‘Scholenpad’ is al 50 jaar een succes. Kinderen van 25 basisscholen komen vier keer per jaar, in elk seizoen, naar Thijsses’s Hof voor een ‘levende’ biologiele. Hun ouders worden daar vaak ook nieuwsgierig van. Zo ben ik zelf ook voor het eerst met Thijsses’s Hof in aanraking gekomen.” ★

WAT IS EEN HEEMTUIN?

Een heemtuin is een kunstmatig, omheind landschap, bedoeld om de plaatselijke flora en fauna te laten zien. In Thijsses’s Hof in Bloemendaal (Mollaan 4) is dat het duinlandschap. Het is geen natuurlijk landschap, maar heeft wel alle ingrediënten ervan. In Nederland zijn meer dan honderd heem- of natuurtuinen, aangepast aan planten en dieren die er in de directe omgeving van nature zijn.

Openingstijden: 1 april tot 1 november: 9.00-17.00 uur, maandag gesloten.
www.thijsseshof.nl